ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาเครือข่ายชุมชนสร้างสุขภาพบ้านทุ่งโป่ง

อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน นางสาวสมหมาย กล้ำณรงค์

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การส่งเสริมสุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนซ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.นิ่มอนงค์ งามประภาสม ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สุชาคา ใกรพิบูลย์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำกระบวนการแผนแม่ บทชุมชนเป็นกลไกสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาเครื่อข่ายกลุ่มที่มีในชุมชนและนำศักยภาพของ ชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเป็นชุมชนสร้างสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไก การพัฒนาชุมชนสร้างสุขภาพบ้านทุ่งโป่ง ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน การพัฒนา เครื่อข่ายชุมชนสร้างสุขภาพ ได้ดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ 1) การปรับกระบวนทัศน์การสร้างเสริม สุขภาพ 2) การเก็บข้อมูลและปัญหาเพื่อรู้จักตนเอง 3) การรายงานคืนข้อมูลสู่ชุมชน และเรียนรู้จาก ชุมชนต้นแบบ 4) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของชุมชน 5) นำผลมาวางแผนงาน/โครงการ ของชุมชน การเก็บข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือแบบบันทึกค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสังเกตแบบมี ส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านทุ่งโป่งมีลักษณะสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี การพัฒนาเครือข่ายด้วยกระบวนการแผนแม่บทชุมชน เป็นกลไกที่สามารถ สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนจัดการปัญหาของชุมชนเอง มีการรวมกลุ่ม ประชาชนได้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการของโครงการชุมชน และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวันของตนเอง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและการดำเนินชีวิต ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน มีการใช้เกษตรอินทรีย์ หาอาชีพเสริม โครงการส่งเสริมสุขภาพของชุมชน คือ โครงการส่งเสริม เกษตรปลอดสารพิษ โครงการส่งเสริมการออกกำลังกายลดโรค ลดละเลิกบุหรี่ ความสำเร็จ ของ การพัฒนาชุมชนสร้างสุขภาพเป็นผลมาจากทุนทางสังคมและสักยภาพของชุมชน

Thesis Title Community Network Development for Health Promotion

at Ban Tungphong Pai Disdrict Mae hong son Province

Author Miss Sommai Karnarong

Degree Master of Education (Health Promotion)

Thesis Advisory Committee Asst. Prof. Dr. Nimanong Ngamprapasom Chairperson

Asst. Prof. Dr. Suchada Kraiphibul Member

ABSTRACT

This study design was a participatory action research by using community master plan to build up learning process, developed the community network and used the community potential to conduct the health community. The objective was to study Ban Tungphong, Tung Yown subdistrict, Pai district, Mae Hong Son Province, community network development for health promotion. compose of 5 stages. The first to adapt Health Promotion paradigm ,secondly data and problem record for investigate themselve ,thirdly present result report return to community and learning from community role model,fourthly data collecting and community potential data analysis, and the last use the result for community plan/project. Data collecting used the homehold economic cost record, participation and non participation observation.

The result found that Ban Tung Pong community had the socio-cultural and environment enabling to well being. Community network development via community master plan which the useful strategy that can construct community learning opportunity for community participatory planning in community management problem solving plan, grouping. Villagers were learning from process of Community project and can applied in routine dialy life, modified health behavior and life style, decrease their out come, used bio-agriculture, extra occupation seeking. The community health project were non-toxic agriculture promoting project, exercise activity promotion project, non-smoking project. Successful of the health community developing process had to initiate from the community capital and potential.